

Sažetak videa „Stadij Alzheimerera”

Ovaj video opisuje **7 stadija Alzheimerove bolesti** prema **Dr. Barry Reisbergu**, profesoru psihijatrije te koncept **retrogeneze**. Koja je korist za vas?

Bolje ćete razumjeti bolest, a prije svega njezin tijek. Bolje ćete razumjeti svoje klijente i bolje ćete se ophoditi s njima. Ovisno o stadiju, treninge i utakmice možete bolje prilagoditi tijeku bolesti, oboljeli su manje frustrirani, a to znanje i vama daje i malo više sigurnosti. Time vam se olakšava svakodnevica. Odgovarajuće intervencije (pogledajte i naše videozapise „Trening...” mogu donekle odgoditi tijek bolesti.

Retrogeneza:

Svoje kompetencije i vještine gradimo određenim redoslijedom tijekom života. Npr. **naučimo hodati prije** nego što postanemo „čisti” (**kontrola urina/stolice**). Retrogeneza kaže da u slučaju demencije te sposobnosti gubimo obrnutim redoslijedom (barem većinu).

7 FAST stadija (Functional Assessment Staging)

Opisuje koje su funkcije još moguće u kojoj fazi ili koje se tipične značajke pojavljuju u kojoj fazi.

Stadij 1:

Ne mogu ga vidjeti oboljeli ni drugi - ali tipične naslage mogu biti prisutne u mozgu **30 godina PRIJE Alzheimerove bolesti** (moguće čak i do 50 godina prije) - ali one ne smetaju.

Stadij 2:

SCI (subjective cognitive impairment = (subjektivni kognitivni poremećaj)

Može početi **15 godina prije bolesti**, SAMO oboljeli osjećaju blage smetnje: zagubljeni predmeti, zaboravljanje raznih stvari, ali njegovatelji to ne primjećuju...

Stadij 3:

MCI (mild cognitive impairment = blagi kognitivni poremećaji)

sada i **drugi** primjećuju da uvijek ponovno postoje **problemi** s koncentracijom, nenalaženje predmeta, početne nesigurnosti, osobito u nepoznatom okruženju, pogreške u poslu, **poteškoće u pronalaženju riječi...**

Ovi se simptomi mogu pojaviti već **7 godina PRIJE stadija 4.**

Oni koji su pogođeni još uvijek se mogu brinuti sami o sebi i njihova se neovisnost može usporediti s mladim ljudima u **dobi od 13 do 19 godina**. Pogreške i **nedostatke** obično skrivaju od drugih **što je moguće bolje**, jer ako se netko ne može sjetiti riječi „vilica”, može umjesto toga reći „pribor za jelo” i nitko ne bi primijetio da ta osoba ima problem pronaći prave riječi.

U stadijima 1-3 još uvijek se ne dobiva dijagnoza Alzheimerove bolesti.

Stadij 4:

Sljedeći video ima za cilj pokazati kako, na primjer, stadij 4 može utjecati...

Situacija iz videa za stadij 4:

Bračni par Fritz (86) i Christine (83) žive kod kuće. U ovoj epizodi je gospodin Fritz često konfuzan. Njegova supruga misli da je ponekad samo nepažljiv. Ne želi uvidjeti da bi to mogli biti simptomi blage demencije. Također mu stalno iznova predbacuje kad se pokaže njegova bolest. On to pokušava sakriti. Upravo mu je urađena pedikura (gospođa Hannelore došla je kući na pedikuru) i htio bi platiti.

Sadržaj videa za stadij 4:

Kao što je opisano u situaciji, gospodin Fritz želi platiti poslije urađene pedikure.

„Što sam vam dužan?”, pita. Gospođa Hannelore: „42.-” Daje joj 100.- i kaže „U redu je” (kao što kažeš kad daješ napojnicu...)

Gospođa Christine užasnuto uzvikuje: „Hej, jesi li poludio?”

Analiza videa za stadij 4:

Gospodin Fritz traži u novčaniku. Očito **zna** da je uobičajeno dati **napojnicu**. **Ali, koliko?** Vjerojatno razmišlja što će dati još kad traži novac... Ali, trebao bi znati da obično dajete samo nekoliko eura. Možda je mogao dati 45.- eura. Možda nije mogao pronaći **ispravne novčanice**: 2 x 20.- npr. i nešto sitnine...

Stoga ljudi često traže novčanicu koja se čini dovoljno velikom i onda kažu da je u redu, pa je ostalo napojnica. Sada se **spašava od priznanja** da ima **problema s aritmetikom** ili zbrajanjem pravih novčanica. Njegova supruga i dalje ne želi shvatiti da je to upravo simptom bolesti i krivi njega.

Opis stadija 4: Ovdje se radi o **blagoj demenciji**. Od ovog stadija se bolest može dijagnosticirati. Traje **otprilike 2 godine**. Ove osobe se mogu usporediti sa samostalnošću djece od **8-12 godina**. Ako bi živjeli sami, to je obično još uvijek moguće, ali već krije mnoge opasnosti. Kratkoročno pamćenje je značajno ograničeno, koncentracija ubrzo opada. Rukovanje opasnim uređajima može biti problematično, računi ostaju neplaćeni, s novcem je općenito teško (pogledajte naš video), složeni zadaci više nisu mogući, orijentacija na nepoznatim mjestima teško moguća.

Stadij 5:

Sljedeći video ima za cilj pokazati kako, na primjer, stadij 5 može utjecati...

Situacija iz videa za stadij 5:

Bračni par Fritz (86) i Christine (83) žive kod kuće. U ovoj epizodi je gospodin Fritz vrlo konfuzan. Njegova supruga misli da je to od starosti. Ne želi uvidjeti da bi to mogli biti simptomi umjerene demencije. Često ga kritizira.

Sadržaj videa za stadij 5:

Bračni par sjedi za stolom i oboje listaju časopis. Gospođa Christine ustaje i kaže da ide u kupaonu i počinje se spremati... Savršeno joj je jasno o čemu se radi, ZA ŠTO se želi spremati. Uostalom, slave kćerin 50. rođendan. Sasvim je jasno da i ON to mora znati Zato ga malo tjera da se i on napokon počne spremati. Ali on nema pojma. Zaboravio je na ovu proslavu i pita što mu je činiti. Ona odgovara nestrpljivo: „Obuci se lijepo! Slavimo Lisin 50. rođendan!”, na što on ustaje i odlazi se presvući. Ali, KAKO? Oblači staru radnu jaknu. Kad se vratila, pita ga je li se lijepo obukao, a on: „Da, da”.

Kada ga ugleda kaže mu s prebacivanjem: „TU staru krpu...?”

Analiza videa za stadij 5:

Gospodin Fritz se više ne može sam odjenuti prikladno za situaciju.

Opis stadija 5: Ovdje se radi o **umjerenom demenciji**. Od ovog stadija osoba **NE bi trebala živjeti sama**. Samostalnost se može usporediti s **djetetom od 5-7 godina**. Stadij u prosjeku traje **1,5 godina**. Osobe u ovom stadiju često nose istu odjeću svaki dan, više se ne mogu obući primjereno situaciji (vidi gornji video), npr. zimi idu u pidžami u kupovinu itd. Osobna higijena često značajno opada. Konfuzija u prostoru je u tom razdoblju vrlo izražena. Sve se više gubi sjećanje na neka mjesta i imena.

Stadij 6:

Sljedeći video ima za cilj pokazati kako, na primjer, stadij 6 može utjecati...

Situacija iz videa za stadij 6:

Bračni par Fritz (86) i Christine (83) žive kod kuće. U ovoj epizodi je gospodin Fritz izrazito konfuzan. Supruga mu u mnogome pomaže u svakodnevici. Npr. pri odijevanju. Ali on to uglavnom želi sam raditi. Ona mu je previše užurbana.

Sadržaj videa za stadij 6:

Gospodin Fritz je sam obukao košulju. Iako je uspeo neke gumbe zakopčati, neke je pogrešno zakopčao...

Zatim vidimo da iz sobe izlazi s 2 različite cipele.

Analiza videa za stadij 6:

Gospodin Fritz se više **ne može sam odjenuti**. Gumbi često nisu dobro zakopčani, ponekad se obuju različite cipele - ako je obuvanje uopće i moguće, jer vezice se obično više ne mogu zavezati. Nekim ljudima noge uđu u pogrešnu nogavicu hlača ili ruke u pogrešne rukave, patentni zatvarači se više ne mogu otvoriti ili zatvoriti, itd.

Opis stadija 6: Ovdje se radi o **teškom obliku demencije** koja traje otprilike **2,5 godine**. Tim osobama je potrebna stalna njega. Samostalnost odgovara **malom djetetu**. Samostalno se više ne mogu odjenuti, umiti, tuširati. Samo podešavanje temperature vode obično više nije izvedivo. Ispiranje WC školjke postaje preteško i dozator toaletnog papira često se više ne može koristiti. To može dovesti do neprijatnog prljanja. U ovom stadiju javlja se i inkontinencija urina i stolice.

Orijentacija kod kuće već može biti problematična, a bliski rođaci često se ne prepoznaju. Često je poremećen dnevni/noćni ritam.

Stadij 7:

Za ovo nismo pripremili video.

Opis stadija 7: Radi se o **teškom obliku demencije** koja može trajati **7 i više godina**. Osobama u ovom stadiju potrebna je **neprekidna pratnja i njega**. Obično govore samo nekoliko riječi, a čak se i to kasnije može povući do samo jedne riječi.

Hodanje, a kasnije i samostalno sjedenje postaje nemoguće. Gubi se i sposobnost smijanja. Glava se više ne može držati uspravno jer odgovarajuće mišićne kontrole više ne rade. Konačno, ostaju najjednostavniji refleksi sisanja i hvatanja.

Uvidi:

Promatrajte koje **zadatke više nije moguće** izvršiti. U početku, neke se stvari često više ne mogu učiniti u iznimnim slučajevima, jer je i **gubitak sposobnosti** podložan **fluktuacijama** (dnevno stanje i sl.)

Pokušajte **potaknuti** ih da nastave obavljati **određene zadatke što je dulje moguće** - čak i ako to rade neispravno. Nemojte isticati nedostatke, priznajte ono što još uvijek funkcionira. Ako primijetite simptome koje možete dodijeliti **stadijimastadijima**, tada ljude treba **svrstati u stadij s višom razinom**. Dakle, ako netko pokazuje tipične simptome faze 4, ali se ne može odjenuti prikladno za situaciju, tada je ta osoba u fazi 5 (nemojte koristiti „prosječnu vrijednost“...).

Pokušajte se raspitati koliko netko **ima MMSE bodova** i upotrijebite grafiku u videu „Oblici demencije” kako biste odredili **koje zadaće još možete povjeriti** oboljeloj osobi. Iz ovoga također možete zaključiti koji su treninzi još korisni.

Preporuka literature:

Istraživanja na internetu „Stadiji Alzheimer“ ili „Barry Reisberg“ ili „stadiji demencije“

Pogledati i video „Trening“

Pogledati i naš video „Psihosocijalne intervencije“

Pogledati i video „Oblici demencije“